

УДК 632.7: 477.7

Г. О. Балан¹, канд. с.-г. наук, доцент, Г. П. Солоненко², агроном

1 Одеський державний аграрний університет

2 Садовий Центр «Ваш сад»

ВОГНІВКА САМШИТОВА – НЕБЕЗПЕЧНИЙ ІНВАЗИВНИЙ ШКІДНИК ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Одеський регіон – традиційна курортна зона України, на території якої розташовано більшість санаторіїв, морських курортів, баз відпочинку, спортивних тренувальних баз та дитячих таборів державного значення. Для забезпечення гарного відпочинку та оздоровлення населення країни велике значення мають природно-кліматичні та естетичні умови, озеленення та благоустрій територій відпочинку. У посушливих умовах Причорноморського Степу велике значення надається озелененню територій декоративними вічнозеленими хвойними рослинами та буксусом (самшитом), які гарно адаптуються до високих температур та дефіциту вологи. Самшит вічнозелений – це рослина з густою кроною, покритою дрібним, блискучим, темно-зеленим листям, довжиною близько трьох сантиметрів. Вид є досить зимостійким, та добре переносить підвищену температуру. Невибгливий до умов освітлення та ґрунту, і лише іноді потребує підживлення комплексними добривами та не переносить сильного закислення ґрунту.

Крім несприятливих умов вирощування проблемою озеленення є розвиток небезпечних хвороб і шкідників, які масово поширюються на декоративних рослинах, шкодять естетичному вигляду та призводять до їх загибелі. Років 8–10 тому в Україні з'явився новий інвазійний шкідник самшиту вічнозеленого – вогнівка самшитова (*Cydalima perspectalis* (Walker, 1859)), представник родини Вогнівок-трав'янок (Crambidae), батьківщиною якої є країни Азії. Як правило вогнівка самшитова потрапляє до нас разом із посадковим матеріалом декоративних рослин із Італії, Греції, Чорногорії та Китаю у стадії гусениці другого покоління. Імаго відкладає яйця (діаметром близько 1 мм) на свіжому зеленому листі з тильного боку. Довжина молоді личинки – 1–2 мм. Голова велика і чорна. Розвивається личинка впродовж 3–4 тижнів, за які збільшується в розмірі до 35–40 мм. У міру дорослішання колір личинки змінюється на більш темний, а з боків утворюються чорні і білі лінії. Зимують переважно гусениці II–III віку

в щільних білих павутинних коконах між листям. Навесні вони додатково споживають їжу і заляльковуються. Через 10–15 днів з лялечок вилітають метелики. Після парування самиці відкладають на молоді листочки самшиту невеликими купками яйця, з яких невдовзі відроджуються гусениці. Їх розвиток триває приблизно 3–4 тижні. Гусениці які надродилися, спочатку виїдають нижню частину листка самшиту, залишаючи непошкоджений верхній епідерміс. Пізніше гусениці обгризають листки повністю, залишаючи центральну жилку та, інколи, зовнішні краї листка. За рік може розвиватися в 3–4 поколіннях. Личинки в процесі живлення накопичують отруйні алкалоїди самшиту, тому їх не поїдають птахи.

Матеріали та методи досліджень. Місцем проведення дослідження був ПП Садовий центр «Ваш сад». Основними напрямками діяльності центру є продаж кімнатних та садових рослин, добрив та засобів захисту рослин, садового матеріалу та інвентаря та всі види ландшафтних робіт, від озеленення до догляду за кімнатними рослинами. Матеріалом дослідження були рослини самшиту вічнозеленого роду *Sempervirens* в горшечній культурі трирічних саджанців, які поступили з розсадника Українського виробника в кількості 1000 штук. Цей вид самшиту найбільш поширений в ландшафтному озелененні на території Одеси та Одеської області через свої декоративні властивості. Об'єктом досліджень була самшитова вогнівка, проти якої проводили підбір найбільш ефективних препаратів.

Результати досліджень. Було досліджено 6 варіантів препаратів із різних хімічних груп від різних виробників: Варіант 1. Група синтетичних пиретроїдів. Препарат Децис® Профі, к. е. д. р. дельтаметрин. Витрата: 1г/10л. Варіант 2. Група Фосфорорганічних сполук. Препарат Актелік, к. е., д. р. піриміфос-метил. Виробник Сингента Україна. Витрата: 7 мл/8–10л. Варіант 3. Група неоникотиноїдів. Препарат Конфідор максі, в. г., д. р. Імідаклоприд, виробник Байєр. Витрата: 1г/10 л. Варіант 4. Біопрепарат, бактерії. Препарат Ліпідоксид, в. к., д. р. бактерії *Bacillus thuringiensis*, виробник Біона-сервіс. Витрата: 35мл/2л. Варіант 5. Суміш препаратів групи неоникотиноїдів та фосфорорганічних сполук. Варіант 6. Контрольний варіант. Обробка водою.

Висновки. Найрезультативнішим варіантом із всіх виявилася обробка суміщу фосфорорганічних сполук та неоникотиноїдів, ефективність дії склала 94 %. На другому місці за результативністю

опинився препарат на основі фосфорорганічних сполук з ефективністю дії 85 %. На третьому місці за ефективністю опинився препарат на основі неоникотиноїдів, його ефективність 70 %. Найслабшим з усіх хімічних препаратів виявився препарат на основі синтетичних пиретроїдів, ефективність 60 %. Але найнижчий результат показала обробка самшиту біологічним препаратом, ефективність дії якого склала лише 40 % загиблих особин вогнівки, що характерно для цієї групи препаратів. Тому рекомендуємо для ефективної боротьби з самшитовою вогнівкою застосовувати саме суміш фосфорорганічних сполук та неоникотиноїдів: Препарат Актелік (7 мл/8–10л), та препарат Конфідор максі (1г/10 л).

УДК 633.1; 632.4; 631.9.95; 631.14.147

А. Г. Башлай, аспірант¹

Сумський національний аграрний університет

**ВПЛИВ ГІДРОТЕРМІЧНИХ УМОВ НА УРАЖЕННЯ
ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ СЕПТОРІОЗОМ ЛИСТЯ ЗА
ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В
УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**

Еколого-орієнтована технологія вирощування сільськогосподарських культур заснована на імунологічному методі захисту рослин. Стійкі сорти до хвороб забезпечують істотне спрощення технології їхнього вирощування завдяки зменшенню витрат на проведення операцій із захисту рослин, найбільша шкодочинність рослинам пшениці м'якій озимій завдається з ураженням збудниками септоріозу листя (*Septoria tritici*), бурої іржі (*Puccinia recondita*) та борошнистої роси (*Erysiphe graminis*) [1].

Щодо септоріозу, то це фітопатологічне захворювання зареєстроване в усіх ґрунтово-кліматичних зонах вирощування зернових колосових культур в Україні та світі. Значна поширеність септоріозу листя та відсутність стійких сортів представляють значну потенційну небезпеку. Найбільш поширеними і шкідливими є *S. tritici*

¹ Науковий керівник: В. А. Власенко доктор с.-г. наук, професор, завідувач кафедри захисту рослин СНАУ